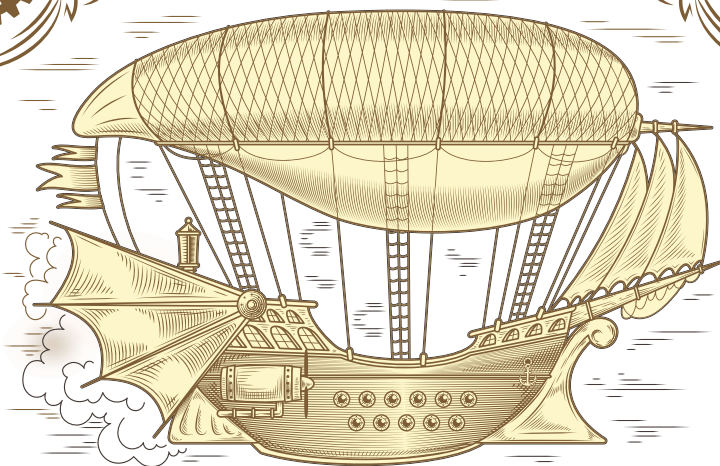

Ольга Романова

Інспектор

Ліра

Ольга Романова

Інспектор Ліра

Черкаси
2019

УДК 821.161

Р69

Романова О.В.

Інспектор Ліра / Ольга Романова. — Черкаси: ФОП
Гордієнко Є.І., 2019. — 52 с.

ISBN 978-966-9730-50-2

Фантастична повість з елементами детективу про
пригоди інспектора Ліри та його друга восьминога
Альфреда.

© О. В. Романова, 2019

Вступ

Перед видавництвом «Пам'яток» завжди постає питання доцільності вибору та друку тих чи інших давніх книг. Цей рукопис було знайдено під час «консервування» однієї з перших земних станцій на орбіті Юпітера. Він має не стільки культурну, скільки історичну цінність як пам'ятка про перші часи перебування Землян у Космосі та їхні позаземні, інтергалактичні й міжпаралельно-простірні контакти. Текст є фрагментом втраченого на сьогодні циклу посередніх пригодницьких романів про Галактичну Інспекцію та її працівників. Зазвичай вони мали не дуже складну сюжетну лінію та невелику кількість персонажів, що дозволяло друкувати ці історії часто, приблизно раз на десять-дванадцять земних діб. Географія пригод та стиль оповіді не були однаковими для героїв цих оповідань; все залежало від місця та типу видання. Саме цей рукопис, який має умовну назву «Сім справ Інспектора Ліри» (оскільки знайдено лише сім його фрагментів) є адаптованим для землян того періоду, коли вони радше нагадували немовлят, аніж повноцінно розвинутих індивідів. Тому текст справляє враження примітивного, фрагментарного, віддаленого від контексту тогочасних класичних «Циклічних пригод, написаних Інспекторами».

Отже, не варто чекати особливої естетичної втіхи чи насолоди від цієї збірки. Головне, зрозуміти, що це пам'ятка так званої «масової культури допортальних міжсвітових переходів», сива давнина, яка хоч трохи, але вимагає поваги та уваги культурного суспільства.

Текст друкується без змін, з коментарями тогочасного редактора.

«...Трапляється, що події мають відбуватися лише вранці, але у інспектора Ліри не було точних годин праці, як у нормального галактичного працівника.¹ Не тільки тому, що у різних Світах різний час, а ще й тому, що інспектор трохи мудрував, коли йому необхідно було діставатися іншої частини Галактики. Ліра дуже любив спати. Це була його таємна слабкість, про яку ніхто з ворогів та друзів, крім восьминого Альфреда, не знав.

Отже, ранок, який почався об одинадцятій годині за земним часом, мав би бути добрим, якби не одне але. Ліру розбудили. День був змарнований вщент. Такої думки Ліра тримався завжди. Ні гарний сніданок, ні нова сорочка вже не могли виправити цю ситуацію.

Альфред тримався подалі від Ліри у такі хвилини, інспектор був нестерпно правильним, говорив кучерявими фразами, доводив усіх до сказу своїми в'їдливими коментарями.

Ліру збудив лист від начальства з новою справою. Альфред зачинився на кухні, передчуваючи хвилю нотацій. Загалом він був терплячим восьминогом, не кажучи вже про те, що він був нянькою Ліри. Він знав про нього усе, проте краще пополірувати свої кігтики, ніж вислуховувати нудні декрети та постанови.

За кілька годин, коли полірувати вже не було чого, Альфред зазирнув до кабінету, Ліра був не сам, кодекси

¹ Усі власні назви космічних, галактичних явищ, законів тощо - адаптовані згідно Земного Кодексу, оскільки книга, схвалена до прочитання у цій частині Космосу потребує спрощення та роз'яснення термінів для рас, котрі тільки знаходяться на етапі розвитку свідомості.

та інші важкі книжки стовбичили на столі, ніби маленька фортеця навколо інспектора. У кріслі навпроти сиділа молода жінка та з цікавістю, а не з жахом, як цього очікував Альфред, слухала Ліру. «Може вона погано бачить? Чи чує? – подумав Альфред. – Ба, ні. Он щось йому відповідає.»

— Альфред, я тебе бачу, заходь, пані з видавництва хоче взяти у мене інтерв'ю.

— Доброго дня, пані?

— Пані Лябурб. Я редактор вісника «Новини гуманної юриспруденції».

— Пані Лябурб редагувала мою статтю про «Кодекси Нісенітниць», — пояснив Ліра Альфреду.

— Ту статтю, що ти написав, коли невчасно прокинувся після справи краденого фарфору?

— Саме так, мій друже.

— Але ж вона була жахлива, тобі не сподобалася і ти хотів її спалити.

— Не знаю як, але надіслав її. Тепер маю виправити усі помилки.

Альфред посміхнувся, як це можуть робити тільки восьминоги. Редагувати статті та виправляти помилки — це вже точно не про Ліру. Не пощастило пані Лябурб. Вона буде змушена взяти усе та виправити самотужки.

Проте не судилося Альфреду насолодитися видовищем «Ліра та стаття», як надійшло чергове повідомлення: цього разу воно було з червоною позначкою

«Важливо». Пані Лябурб розчинилася у дощовому ранку, а Ліра, випивши чаю², повернувся до листа.

«Важливо» не означає швидко, – був один із принципів Ліри. Ні, це не недбале ставлення до роботи, це спосіб життя. Швидко – не завжди гарно. Цей принцип Ліра засвоїв за кілька років роботи інспектором з надзвичайних справ Галактичного Альянсу. Якщо справа вимагала швидких рішень, керівництво ніколи її не надсилало Лірі. **(3)**Він виконає її вчасно, блискавично та швидко, – це не про нього.

Альфред знав, що справи Ліра розкриває миттєво, але природна дратівливість заважає йому; він не бажає коритися законам бюрократії, хоча, ці усі закони знає краще, ніж ті бюрократи від безпеки, яких він сторонився. Іспит на надзвичайного інспектора Ліра складав саме тому, що одним з тисячі пунктів протоколу, була можливість самостійних рішень без звертання до керівництва.

Лист Ліра відкривав без захоплення. Назва «важливо» нічого гарного не віщувала. У листі містилося кілька документів: довідка з музею земного мистецтва, запит та світлини з місця події.

У довідці зазначалося, що під час службової перевірки фондів музею зникло кілька артефактів доколумбової епохи. Запит був до Ліри: чи може він підключитися до справи, якщо знаходиться неподалік. На світлинах можна було побачити музейну залу, де зникли артефакти.

² Тут не йдеться про чай у земному розумінні; для адаптації була використана форма переносу, оскільки на рідній планеті Ліри та Альфреда, ароматні рослини, з яких готують напій, схожий на земний чай, подають в особливі моменти відпочинку, чи завершення справ у кінці дня, запарені у вишуканій порцеляні. Тому перекладач дозволив собі цю аналогію. (Тут і далі коментар редактора).

— Ми їдемо до музею, – спитав Альфред? Ти так давно не навертався до мистецтва. З часу справи про викрадення порцеляни з палацу імператора.

— Ти ж пам'ятаєш чим це все для нас скінчилося?

— Пам'ятаю. Тим, що ти тепер маєш колекцію порцеляни. І час від часу з неї треба витирати пил. На нашій з тобою планеті утримувати порцеляну було б набагато простіше.

— Я розумію про що ти, Альфреде, але ж почекай ще трохи. Лише сім справ, і ми вільні.

— Ти так казав минулі сім справ. І хто тебе просив грати на бажання?!³

— Альфред, не починай знову.

— Я не починаю, але мені здається, що тобі подобається ця робота. Інакше усі кодекси були б спаковані та надіслані на адресу твоїх батьків.

— Альфред, ми ж домовилися, лише сім справ.

— Добре, я почекаю, але поїду разом з тобою. Тоді я буду упевнений, що ти мене не дуриш, не шукаєш нові приводи залишитися на цій посаді ще трішки.

— Тоді, хутчіш збирати речі, прихопи мій улюблений чай, я не впевнений, що у мене буде час його там пити, але раптом, випаде хвилинка спокою у цьому буремному світі.

Альфред тільки хмикнув та пішов збирати речі та шукати Лірін чай.

³ Інспектор грав з Альфредом не в азартні ігри, а у передбачування подій; майже завжди йому програв. Азарт, як негативна риса характеру Ліри була додана лише для земного читача, щоб він не виглядав дратівливо правильним.

Справа викрадення з музею карт Атлантиди

Погода була не найкращою у цій частині земної кулі. Довгі експерименти з екології, повернення природнього озонового шару призвели до тих погодних умов, які вже ніхто не наважувався змінити чи контролювати, оскільки це було втручанням у матінку природу. Тому кілька птеродактилів, чи залишки трицератопса на узбережжі Південної Америки вже нікого не дивували. Не шкодять господарству, ну і нехай собі живуть.

Ліра нап'яв свій улюблений костюм-сафарі: в ньому він почувався захищеним від різних москітів та несподіваних агресивних рослин. Альфред у скафандрі здалеку нагадував дитинча динозавра. Така собі група ретро-підкорювачів непізнаних світів. Насолодитися миттю їм завадив гуркіт мотора.

Нічого дивного на місці злочину Ліра не знайшов. Про те, що на карти Атлантиди ведеться полювання він і так чув. Але який сенс викрадати копії з виставкової зали, коли оригінали зберігалися в архівах, які були не дуже надійно захищеними.

Як саме Атлантида пішла під воду, на Землі існувало безліч історій, особливо ніхто у них не вірив, допоки космічні прибульці не показали старовинну карту, де було точне місце розташування Атлантиди. Потім

вони покаялися, що останній їх візит і спричинив цю планетарну катастрофу. І вони пролітали повз та вирішили подивитися, чи вже все вщухло, чи усі все забули, чи не буде вселенського трибуналу...

Оглянувши залу, де зберігалися карти, Ліра вирішив поспілкуватися з працівниками музею. Їх було небагато: згідно переліку – десять осіб. Два у відпустці, решта вісім стояли перед ним. Альфред не любив музеї, тому під приводом, що йому треба відпочити, повернувся до готелю. Ліра залишився наодинці з потенційними злодіями. Що вони усі в чомусь винні – він не мав жодного сумніву. Його внутрішній радар брехні працював на повну, проте цей радар мав один та великий недолік. Навіть маленька брехня, типу вкраденого папірця, чи запізнення на п'ять **(22)**хвилин, затьмарювали інші справи. А тут, чомусь усі були похнюплені. Не через викрадення карт, ні, – усі були якісь злі та набундючені.

«Альфред, як завжди знав, що доведеться вести допит, тому і накивав п'ятами», – подумав Ліра. А допит – це на довго. Швидко та блискуче знову не виходило. «Ну що ж, – Ліра звернувся до вісьмох працівників музею. – Розпочнемо.»

Йти з цієї зали Ліра не забажав, але усіх працівників попросив чекати у сусідньому приміщенні.

Першим зайшов кремезний чоловік, він представився Джоном Уїброком. Згідно з досьє, яке світилося на дисплеї робочого комп'ютера Ліри, два дні тому він став директором цього закладу.

Цікаво, що змусило цього чоловіка тут оселитися? У нього була добра освіта, великий перелік різних археологічних експедицій; і раптом такий собі другорядний музей земного типу.

— Не вигадуйте нічого, інспекторе, я бачу, що ви хочете спитати, що я тут роблю. Відповідь дуже проста. Мені тут справді подобається. Клімат, люди, перспективи.

— Справді? Дозвольте вам не повірити, директоре Уїброк. З вашими досягненнями, раптом невеличкий, другорядний музей.

— Ну добре, це не зовсім музей.

— Як це?

— Це – дослідницький центр. Ви ж розумієте, що проводити різні дослідження та не показувати їх Світу стає все важче. Тим, чим ми тут займаємося не має нічого спільного з археологією.

Ліра задумався. А й справді. Якщо придивитися, то музей складався лише з копій. Навіть вкрадений експонат був лише копією з оригіналу. Керівництво, зазвичай, не змушувало летіти у джунглі, щоб знайти клаптики паперу.

— Тоді що ж тут насправді коїться, пане Уїброк?

— Ми – експериментальна група по роботі з часом.

— Але ж ці експерименти заборонені на Землі. Хіба ні?

— Так, інспекторе, заборонені. Але досліді все одно проводяться. Та й хто буде перевіряти маленький музей з бідною археологічною колекцією?

— Дивно, тим паче не розумію: навіщо викрадати мапу Атлантиди?

— То не зовсім мапа. То ключ переходу у часі.

— І як далеко можна перейти з цією мапою?

— Не більше ніж на добу, інспекторе.

— У будь якій точці земної кулі?

— І не тільки Землі, в(7) тому її унікальність.

Ліра подивився виразно на директора, потім проглянув особисті справи працівників.

— Де саме зараз знаходиться ваш помічник містер Донаван?

— У відрядженні.

— У службовому?

— Ні, він написав заяву, що у нього конференція в Австралії.

— Ви могли б з ним зараз зв'язатися?

— Навіщо? Я точно знаю, що він у Сіднеї.

Ліра трохи помовчав, потім відкрив свій комп'ютер, перевірів інформацію про учасників конференції, хмикнув та знову звернувся до директора.

— Отже, ви стверджуєте, що Донаван в Австралії?

— Звичайно, у мене повно фотографій з його конференції.

— Як ви тоді поясните той факт, що його наразі взагалі немає на території Землі? Він на планеті Лілуна.

— Цього не може бути!

— Ще й як може, пане директору. Виношу вам догану за працівника, який закріплював один день на усій планеті, і бідолахи повертаються кожного ранку в

один і то й самий час, коли Донаван зустрів своє кохання.

— Ми знали, що у нього особисті проблеми, але...

— Ніяких «але», поліція вже його схопила, у них лише кілька хвилин, щоб деактивувати вашу карту, інакше день знову повернеться, і Донаван втече. Швидко надайте, містере Уінброк, код, за яким працює карта. Скористайтеся моїм комп'ютером, – сказав Ліра, повертаючи віртуальний монітор та клавіатуру до директора музею.

Той набрав кілька слів та передав їх галактичною поштою на планету Лілуна.

Ліра та директор чекали на підтвердження. Хвилиною спливав час, інспектор щось муликав собі під ніс та поглядав на екран. Екран пискнув: Ліра отримав повідомлення. В ньому йшлося, що громадянин Землі Дональд Донаван затриманий за спробу створення часової петлі на планеті Лілуна з корисною метою.

Ліра закрив комп'ютер, поглянув на директора й сказав:

— Не заздрю я вам, скільки ж писанини на вас очікує.

— Чому це?

— До вас направлена Галактична Інспекція часу. У них його багато, і вони відомі бюрократами. Кожна справа розглядається у часовому вакуумі, іноді сотні років.

Ліра не прощався з усім колективом музею. Тут все було просто та ясно: кохання знову (22) перемогло незатьмарений розум, але бюрократія все розставить по своїх місцях. Гіршої кари було варто й придумати.

Ліра з радістю вийшов на вулицю, викликав транспорт та надіслав повідомлення Альфреду, що вже час заварювати чай.

Справа підробок та справжнього МИСТЕЦТВА

Ліра вже допивав свій чай, коли прийшло нове повідомлення. Альфред не звертав уваги, продовжував читати вранішні газети, які рясніли історією трагічного кохання та відповідальності за час. Галактичні засоби масової інформації обожнювали моральні теми та присвячували їм декілька сторінок, запрошували експертів та залучали громадськість. Все, що дійсно вартувало уваги та роздумів, займало, зазвичай, останні шпальти, які й проглядав Альфред.

З розвитком інформаційних технологій мало хто вірив, що формат газет та журналів збережеться, особливо після встановлення міжпланетних контактів. Але на диво, не усі інопланетні раси воліли позбавляти себе можливості отримувати новини, яких було занадто багато, у вигляді інформаційних бюлетенів. Так газети повернулися з небуття, розширили свій штат та засипали усіх в Галактиці новинами коли раз, коли два рази на день. Більше, хвала Закону, вони не мали права займати час у вільних громадян.

— Ліро, тут така новина, – почав був Альфред.

— Мені ніколи, друже, нова справа вже миготить на екрані.

— Та я бачу, Ліро, навіть можу тобі сказати куди ми зараз попхаємося знову.

— Альфреде, не починай.

— Ліро, я добре рахую. Ще шість справ, і ти пообіцяв повернутися додому.

Ліро нічого не відповів, він вже читав уважно лист із новим завданням.

— Альфреде, час збиратися.

— Я вже все зібрав, пане інспекторе. Навіть замовив квиток на Галатею.

— Звідки ти знаєш про Галатею, – здивувався Ліра.

— Читаю газети, на відміну від тебе. У рубриці про останні плітки зазначалося, що Галатея знаходиться у фазі культурної кризи п'ятого ступеня. Зазвичай, саме п'ятий ступінь стає приводом для того, щоб тебе висмикнули з крісла та послали за інший кінець Галактики, як якогось стажера.

— Альфреде, не починай, давай хутчіш з усім розберемося. Кілька справ, і я буду вільний.

— Вільний він буде, – буркотів собі під дзьоба Альфред.

Ліра цілком поділяв невдоволення своєї няньки. Він категорично не сприймав Галатею, планету, яка **(3)**існувала завдяки талантам її мешканців. Вони були чудовими ремісниками, скульпторами, малярами, ювелірами. Але було одне але, вони не могли нічого вигадати самі, тільки повторити, зробити ідеальну копію, настільки довершену, що тільки молекулярний аналіз доводив підробку. Галетіяни пишалися цим своїм вмінням, проте звідки така аномалія досвіду вже ніхто

не намагався дізнатися. Але Лірі вже доводилося стикатися по роботі з цією аномалією. Він знав галетіян не з кращого боку: чорний ринок мистецтва – темна сторона цього товариства. На планеті не існувало інших навчальних закладів окрім ремісничих та мистецтвознавчих. Будь яку річ, з будь якої точки Галактики можна було повторити. Здавалося, що нічого такого страшного у тому немає, але галетіяни завжди намагалися знищити оригінал, а якщо митець ще був живим, то і митця. Саме з такою справою мав Ліра перебувати кілька циклів на цій планеті, коли відомого маляра Живунця було викрадено, бо оригінали його картин, в силу природи Живунця, дарували справжнє щастя, виконували маленькі бажання, а іноді і великі. А от підробки не могли, деякі галетіяни найняли піратів, щоб викрасти Живунця та розподілити його на молекули, щоб потім інтегрувати їх у копії його картин. Ніби душу, як і тіло, можна клонувати?! Саме тоді Ліра засвоїв урок, як себе поводити, коли стикаєшся з істотою без душі, і які наслідки це може мати для суспільства та цивілізації. Інспектор Ліра не був моралістом, та про справжню бездушність читав лише у підручниках, Альфреду тоді досить довго довелося співати Лірі веселих пісень⁴, щоб повернути його до самого себе та віру у прогрес з гуманізмом.

Що трапилося на цей раз, Ліра не мав гадки, телепортація на цю планету тривала не дуже довго. Іншим разом, Ліра би потягнув час, полетів на зорельоті,

⁴ Текст пісень Альфреда та музика не вміщені у це видання.

трохи відпочив, але сама думка, що треба затриматися на Галатеї, робила йому боляче.

Погода там завжди була майже однакова: задушливо тепла та волога, але саме сьогодні Ліра вирішив одягнути свій синій мундир Інспектора, який трохи нагадував старовинний сюртук, прикрашений золотими гудзиками. Так вже ніхто не носив, але іноді, щоб відчутти себе солідним, Ліра одягав його. Він знав, що Альфред полірує гудзики, які зараз виблискували на вічному сонці Галатеї та справляли солідне враження.

Альфред знову віднайшов привід не супроводжувати Ліру: йому треба надіслати кілька сотень повідомлень до родичів та привітати їх усіх зі святом. Яким саме, Альфред не сказав. Він саме обирав, або робив вигляд, що обирає, якісь листівки, коли Ліра зайшов у телепорт.

На тому кінці телепорту Ліру чекав начальник охорони планети. Положення Ліри зобов'язувало його зустрічати. «Іншим би разом, цього миловидного шмаркача, – думав комендант Джоранес, – я би точно закинув абсолютно випадково на інший бік Галактики. Ось він, вийшов, такий собі красунчик у мундирі, не взявши свого страхопудного помічника.» Нап'явши посмішку, комендант Джоранес привітався з Лірою.

— Доброго дня, пане комендант.

— Доброго, інспектор. Ми на вас чекали ще вчора.

— Що за невідкладна справа тут у вас? – додав трохи льоду у голосі Ліра.

— Планета в облозі, необхідне втручання Інституту Інспекторів, щоб ми могли жити далі: усе не працює, люди нажахані, такого раніше ще не було.

— Чого саме, комендант? Зберіться з думками та говоріть по суті справи.

— Кілька тижнів тому – почав оповідь **(12)** коменданте – ліга ремісників помітила на ринку кілька робіт різних напрямків, котрі вирізнялися особливою майстерністю. Вони були продані за шалені кошти, але, далі починається просто жах. Копій у масовому виробництві так і не з'явилося.

— І що тут жахливого?

— Що то були зовсім не копії, а оригінали. Це означає, що народилося покоління, яке не хоче слідувати заповітам пращурів, воно починає створювати саме.

— Я вітаю вас з цим.

— Ні, ви не розумієте масштабу трагедії. Копії, то основа нашого устрою, то символ стабільності. А творчість, вона непередбачувана, примарна, та непевна. Вона підриває основи економіки усієї планети.

— Так а що ви хочете від мене, коменданте?

— Щоб ви заарештували цих каламутників.

Ліра хотів подивитися своїм фірмовим поглядом на цього навіженого, але стримався.

— Спершу я мушу поговорити з заколотниками, а потім поміркувати, як вам допомогти, коменданте.

Джоранес погодився та вказав Лірі на двері, за якими знаходились ці жахливі галетіяни.

— Коменданте, чи можу я спочатку поглянути на твори мистецтва, які так обурили усе суспільство Галатеї?

— Якщо ваша ласка, вони знаходяться у дворі відділку поліції під охороною.

Ліру дуже цікавило, що саме він міг побачити: можливо якусь надзвичайну статую, чи неперевершену картину? Але у дворі він побачив дивну штуку, яка являла собою куб, що періодично змінював кольори. Щось подібне Ліра вже десь бачив. Але де? От якби Альфред був поруч. Він все пам'ятає, завжди. Ліра наблизився до куба, від нього йшов не дуже приємний аромат.

— І давно цей витвір мистецтва стовбичить на сонці?

— Приблизно кілька годин.

— Він завжди так дивно пах?

— Та ні, це тільки зараз почалося, колір змінився та трохи форма зіпсувалася.

Ліра походив кругом куба, зробив кілька світлин та надіслав Альфреду.

— Ми вже можемо розпочинати допит? – гарячкував комендант.

— Так, інспекторе. Давайте швидше з цим покінчимо.

Ліра глянув на екран комп'ютера, побачив відповідь від Альфреда, посміхнувся та пішов за комендантом у приміщення відділку.

У кімнаті для допитів сиділи дівчина та хлопець, одягнені за останньою модою вільних митців: помаранчеві комбінезони та рожеві куці курточки. Колір їх волосся змінювався щохвилини, що мало символізувати мінливість буття та мистецтва. Виглядали вони трохи схвильованими, але не так щоб дуже.

— Добридень, я інспектор Ліра, – звернувся він до заколотників. Уряд Галатеї звинувачує вас у спробі повалення діючого режиму вашої країни та підбив вікових устоїв. Ви згодні з таким обвинуваченням?

— Звісно ні, – відповіла дівчина – Ми – творці. Ви маєте нас захистити від цих варварів, які нічого не розуміють у сучасному мистецтві.

Комендант був такий розлючений, що ляснув по столу кулаком, але нічого не сказав.

— Згідно Галактичної Конвенції ви дійсно маєте право на захист авторських прав, та, навіть, можете бути вислані на іншу планеті для комфортних умов.

— І що вам заважає це зробити? – спитала дівчина. – Усе ж зрозуміло, нам не дадуть тут нормально жити.

— Ми вимагаємо **(23)**політичний притулок! – раптом заверещав хлопець.

— Почекайте хвилинку, – сказав Ліра. – Що саме символізує ваш витвір?

— Це символ свободи, нового типу мистецтва. – Одночасно та завчено проголосили митці.

— А чого від нього тхне ? Мистецтво не може погано пахнути.

— Ну! – хлопець зніяковів. – Так трапилося. Це така ідея.

— Коменданте, – Ліра повернувся до начальника охорони Галатеї. – Я вас вітаю! Ви можете знімати облогу з планети та порадіти за нове покоління. Вони нічого не створювали.

— Але ж ті куби! Вони були, усі їх бачили! – не міг заспокоїтися Джоранес.

— Так, але ті куби вони просто вкрали на планеті Алізона. І все, за що вони мають тепер відповісти вже перед Інспекцією, то це за порушення умов карантину ввезення тварин та інших істот, та за знущання над ними. Той куб – різновид каменів з планети Алізона, який селиться поблизу підземних озер. На жаль, сонце йому завдає непоправної шкоди.

Хлопець з дівчиною лише переглядалися. Ліра встав, вимкнув комп'ютер.

— Тут нічого не змінилося, – зітхнув Ліра.

Через кілька хвилин справа була завершена, інспектор повернувся пити чай та слухати пісні Альфреда.

Справа про маніпуляцію громадською думкою на планеті людоджерів

- Мене немає ні для кого, Альфреде.
- Ліро, ти не маленький хлопчик, щоб ховатися від роботи.
- Я не хочу летіти на ту планету.
- У тебе не має вибору.
- У мене завжди є вибір.
- Ліро, портал вже готовий. Речі запаковані.
- Може, я затримаюсь на день, два. І там все саме собою влаштується.
- Інспекторе Ліро, пам'ятайте, що раз на кілька циклів ви зобов'язані виступати арбітром у галактичних спорах.
- Я пам'ятаю, Альфреде. Але ж не на планеті людоджерів?!
- Альфред зробив вигляд, що не розуміє до чого тут підводить Ліра.
- Повертайся чимшвидше. І тримай мене у курсі.
- Добре.
- Світло порталу згасало, Альфред повернувся до своєї колекції мушель. Він знав, що Ліра зробить все, щоб повернутися за кілька годин.

Тим часом, на планеті людоджерів, вже давно ніхто не харчувався людьми. Планета отримала таку назву, бо дуже давно тут таке практикували, але цивілізація зробила свою справу, і людоджерство фізичне перетворилося на людоджерство психологічне (–). Таких збочених засобів довести людину до сказу Ліра бачив не так багато. Але ця планета вирізнялася винятковими спеціалістами. Настільки відомими у всій гуманоїдній частині, що орден езуїтів, відроджений під час космічних хрестових походів, призначав голову інквізиції виключно з планети людоджерів.

Біля portalу на Ліру чекало кілька людоджерянинів. Вони були такими привітними та улесливими, що Ліра почав підозрювати, що це один з тих трюків, які використовували місцеві жителі, коли хотіли отримати щось за будь яку ціну.

— Доброго дня, пане інспекторе. Ми зачекалися.

— У мене багато справ. – не дуже привітно буркнув Ліра.

— Засідання суду має розпочатися за кілька хвилин. А поки ми маємо честь ввести вас у курс справи.

— А це справді потрібно? – запитав Ліра. – Може я розберуся на місці?

— Ні, пане інспекторе. — Голос головного людоджерянина ставав ще солодшим. Вам краще все дізнатися зараз, до засідання.

Ліра розумів, що тут щось не те, якщо після таких умовлянь мають або дати хабаря, або нагадати про компромат, або іще про якусь підлість, щоб Інспектор став на бік людоджерів.

— Пане інспекторе Ліро, ви маєте знати про усі обставини справи зараз, від об'єктивної сторони, яка має неупереджений погляд.

— Добре, давайте по суті. У мене ще купа справ.

— По суті, пане інспекторе. Ви маєте прийняти рішення на нашу користь.

— Ну в цьому я навіть не сумнівався. І чому я маю це зробити?

— Тому що ми стали жертвами маніпуляції громадською думкою.

— Якою саме, панове? Галактика велика, громадськість також. – посміхнувся Ліра.

— Роботизація. – почув він у відповідь.

— Що ж тут поганого?

— Ви не розумієте?

— Чесно кажучи ні. Давайте вже розпочнемо арбітраж. Тим паче, що я бачу адвокатів іншої сторони.

Процес був коротким, як і думав Альфред. Головна проблема полягала у тому, що процес роботизації, призвів до зменшення контактів у суспільстві. З одного боку економічні показники зростали, (2)а з іншого – населення знаходилося у глибокій моральній кризі. Відсутність щоденних зборів з публічним звинуваченням якогось співробітника, не можливість дружити проти когось, виживати його з колективу, цькувати, насолоджуватися муками жертви, звелася до якихось невеличких нищостей у цифрових носіях. Така відсутність емоційної розрядки негативно позначалася на громадянах. Почалася міграція до менш розвинутих планет.

Вже були зафіксовані два випадки справжнього людоджерства.

Від Ліри вимагали негайно заборонити корпораціям з робототехніки наближатися до планети заради спасіння морального здоров'я населення та його аутентичної культури.

Ліра довго вагався, знав, що буде картати себе за таке рішення.

— Вислухавши обидві сторони, як тимчасовий представник Інтергалактичного суду з особливими повноваженнями, оголошую наступне рішення: позов, щодо припинення та заборони співпраці у галузі робототехніки та інформаційних технологій – відхилити.

Гуркіт у залі напружено зростає.

— Проте, зважаючи на загрозу втрати ідентичності суспільства та збереження у ньому рівноваги, що охороняється Конвенцією гуманоїдних планет, зобов'язую кожного людоджерянина раз на тиждень піддавати себе та ближніх пекельним мукам, з залученням найновітніших людоджерянських розробок у царині психології, але у спеціально відведеному для цього місці.

Сказавши це, Ліра, чим швидше полишив залу, щоб повернутися додому.

— Ти швидко впорався, Ліро, – привітав його Альфред.

— Так Альфереде, швидко, може занадто. Але шкодувати про це буду не сьогодні, навіть не завтра.

Скажи, тобі часом не траплялася інформація про новий хрестовий похід чи парк дивних розваг?

— Ні, а тобі навіщо.

— Коли щось таке з'явиться, залиш для мене це посилення.

Справа про зловживання правами на планеті безправ'я.

Вже кілька діб поспіль Альфред не міг зв'язатися з Лірою. Це його не аби як хвилювало, і він вирішив все таки якось м'яко натякнути батькам інспектора та його керівництву, про необхідність розпочати пошуки. Надіславши два повідомлення Альфред чекав відповіді, його нервовий стан був не дуже добрий, оскільки шкіра вже набула брунатного кольору, того рідкого відтінку, що натякав на паніку няньки інспектора.

За кілька хвилин Альфред отримав три повідомлення. Перше – від керівництва, де йому категорично заборонялося займатися пошуками інспектора. Друге – від батьків Ліри, де у люб'язній формі Альфреду натякали, що не має чого сунути свого дзьоба у справи державної ваги. Та третє – від самого Ліри, де було написано: «Усе добре! Повертаюся».

Це не дуже заспокоїло Альфреда. Рамка порталу засвітилася, і з неї вивалився брудний Ліра.

— Що сталося?

— Все добре. Альфреде, приготуйте мені ванну, будь ласка. Тікати з полону не дуже приємна річ.

— Звідки? З полону?

— Альфреде, спочатку ванна, потім розмова.

— Як скажеш, – трохи обурився Альфред.

Але тихенько полегшено зітхнув, натиснув кілька кнопок, і ванна була вже готова.

Ліра не тягнув з розповіддю, у ванні він швиденько друкував звіт, який надіслав не тільки до керівництва, а й додому, щоб не пояснювати усе по кілька разів.

Трохи згодом, чистенький, нагодований та відчутно посвіжілий, Ліра розповідав Альфреду, як опинився у замку заручником, як тікав та чому так сталося.

— Ліро, може, годі вже гратися; повертаємося додому після такого важкого завдання. Як би не твої природні навички та вдача, хто зна як би ти вибрався з полону.

— Не перебільшуй, мій дорогий друже. У Протоколі Інспекторів дуже добре прописана процедура втечі з полону з кількома мільйонами варіантів. Я трохи затримався, бо обирав необхідний.

— Твоє керівництво надіслало листа з подякою за виконану роботу та цінні данні, які ти здобув.

— Я б похвалився, (7)Альфреде. Але ж ти розумієш, що інформація таємна.

— Розумію, тому розповідай швидше.

— Ну добре. Кому як не тобі усе знати. Це пов'язано з отим таємничим осередком, про який я тобі вже колись розповідав.

— Ти маєш на увазі ту віртуальну дошку, яку ти роздивляєшся годинами та щось на ній малюєш?

— Не щось, а зв'язки та наслідки подій, якій змушують мене думати про галактичну змову. Не таку явну,

як змова 3450 року, що призвела до повної зміни п'яти галактичних урядів. Тут зовсім інше.

— Ліро! Ти знову за своє. Ми вже з тобою багато разів говорили на цю тему. Не може бути ніяких таємних урядів, чи таємних змов. Це було дуже давно. Ти надто захоплюєшся історією, шукаєш те, чого просто не може бути.

— Ні, Альфреде, іншого разу я б з тобою погодився. Але, чому мене тримали у замку, чому вони намагалися відкрити на моєму комп'ютері саме ту карту, ти розумієш про що я?

Альфред розумів: це віртуальна карта Галактики, на яку Ліра час від часу наносив лише одному йому зрозумілі символи, які позначали події, що на його думку мали між собою зв'язок. Це були і його справи, давні малюнки з часів освоєння космосу, фотографії політиків та просто дивні позначки. Іноді карта мерехтіла різними кольорами, так Ліра до неї підключався, аналізував, шукав зв'язки між подіями. Захопився цим він не так давно, але вже дуже заповзято, що Альфред почав хвилюватися та написав батькам Ліри. Отримав він таку саму, суху відповідь, про те, що не варто сунути свого дзьоба та щупальці куди не треба.

Альфред не пхав, але не помічати не міг, і став пильніше приглядатися до цієї карти та навіть знаходити логіку у подіях, так як їх трактував Ліра. Але не надовго, Альфреду це швидко набридло.

— Що ж вони могли зрозуміти з твоєї карти? – запитав він Ліру.

— Майже нічого, тому і тримали мене так довго, наскільки дозволяє дипломатичний карантин.

— Так ти був не у полоні?

— Ну... теоретично ні, але фактично зі мною спілкувалися крізь двері.

— І вони тебе не відпускали? Тоді яким чином ти зміг повернутися додому?

— Я ж тобі вже казав, по протоколу: приспав охорону та втік до найближчого порталу. Карту місцевості я вивчаю напам'ять заздалегідь.

— Все одно мені не віриться, що тебе так просто відпустили. Ніяких умов, вимог. Може вони в тебе щось підсилили?

— Нічого, Альфреде, я перевірів. Слухай, я втомився, давай спати.

— Давай, – сказав Альфред, але на його душі було неспокійно. І він вирішив чатувати біля ліжка інспектора.

Ранком, коли Альфред прокинувся, Ліра вже куховарив.

— Доброго ранку, що будеш?

— Нічого. А що трапилося, що ти готуєш?

Ліра робив вигляд, що нічого не розуміє. Він продовжував поратися: готував омлет та чай. Альфред був занадто здивований, щоб вказати Лірі, що яйця треба розбити навпіл, а не готувати омлет зі шкарлупками.

— Я побіг, Альфреде, не сумуй. – прокричав Ліра Альфреду біля дверей, кинувши куховарити на півдорозі.

— Куди ти побіг? – хотів сказати восьминіг навздогін. Але не встиг, Ліра буквально вистрибнув за двері.

Альфред встиг прибрати неподобства Ліри на кухні, коли отримав від нього повідомлення про зустріч у парку.

— Зустріч у парку? Зранку? Що він там робив в тому замку, що став шаленим жайворонком? Ще тільки десята ранку, а він вже у парку, – буркотів Альфред.

Але за кілька хвилин Альфред вже був у парку поблизу. Біля фонтану Ліра гуляв з жінкою; коли Альфред наблизився, вона дістала невеличкий пристрій, схожий на мікроскоп та направила на восьминога.

— Він чистий, – сказала жінка Лірі.

— Звісно я чистий, я слідкую за гігієною, – обурився Альфред.

— Ти не зрозумів, Альфреде. Ти чистий від жучків, які були на мені, коли я втік із замку.

— Так ось чому ти так дивно поведився?

— Так, я мав знати, як далеко вони можуть зайти, що їм насправді від мене потрібно.

— І що? **(10)**

— З ранку вони намагалися шантажувати мене розкриттям державної таємниці іншої держави у присутності негуманоїда.

— Це мене?

— Тебе, Альфреде.

— А навіщо це їм було потрібно?

— Достеменно не відомо, але це була планета Безправ'я. Там усе контролюється: від фізичних до психіч-

них дій, їм закортіло мати свого раба в Інспекції, от через їжу вони підсаджували жучків, які не могли б у мені жити, як ти знаєш. Але вони цього не знали, тому кілька з них я залишив на одязі.

— Все одно це дивно, Ліро.

— Ні Альфреде, краєм ока я бачив їх карту захоплення сусідньої планети, але вони були не впевнені, чи я зрозумів їх план. Це не військове вторгнення, ні. Це імітація надання прав та свобод, але насправді та ж таки кабала та безправ'я, лише під гарними гаслами.

— Знаєш, Ліро, це сама твоя нецікава справа.

— Знаю, Альфреде, але що поробиш. Така в мене робота.

Справа про втрату казковості

Відрядження цього разу тривало більше тижня. Альфред дуже не любив довгі справи, коли ти довго живеш у готелі, не можеш нормально спати, їсти, робити, що забажаєш. Ліра цілком поділяв Альфредові почуття. Кілька тижнів тому Ліра отримав запрошення на конференцію з безпеки на планету Єдиноріг. Їх там зроду віку не було, допоки генетично їх не вивели. Хто перший дав таку назву планеті, вже достеменно ніхто не пам'ятає.

Ці конференції, що проходили раз на три галактичних роки, завжди намагалися розміститися у таких кутках Галактики, куди вели усі туристичні маршрути. Це просто дратувало Ліру, який насамперед цінував унікальність, свободу та відсутність натовпу. Але щоразу оргкомітет обирав одну туристичну перлину за іншою.

Готель знаходився у скелі, неподалік одного з п'яти океанів Єдинорога. Але Альфред категорично відмовився там плавати, стверджуючи, що у цьому туристичному бульйоні він може підчепити будь що. І воно йому не треба. Залишався один день конференції, і можна пакувати валізи. Чесно кажучи, ані Альфред, ані Ліра свої валізи не розпаковували повністю, з надією, що можна буде поїхати раніше, чи якась нагальна справа покличе.

І вона покликала, але конференцію полишити не вдалося. У готелі, де окрім учасників цього збіговиська (як називав його Альфред) проходила ще сотня різних семінарів, сталося пограбування. Зникла коштовна прикраса мешканки готелю, якоїсь там Леді фон дер Графуні.

— О , ні Альфреде, це та гарпія, що ранком виходить на сніданок у хутрі зеленого брундика⁵.

— Ліро, може зробимо вигляд, що ще не отримали завдання?

— Вже запізно! Вона іде до нашого столу.

— Ліро, не хвилюйся, я беру її високість та ницість на себе.

До столу у ресторані, де Альфред разом з Лірою снідали, як корабель плівла огрядна жінка з виразом зневаги до усього живого на цьому боці Космосу. Чи вона народилася такою? Чи то таке виховання? Але розмовляти з нею було важко усім.

— Ви інспектор Ліра? – не питала, а скоріш констатувала ця жіночка. – Я – баронеса фон дер Графуні.

— Так, я інспектор Ліра, – не відриваючись від сніданку сказав він.

— Ліро, це ж не чемно, до тебе звертається жінка.

— Так, юначе, слухайте свого прислужника.

— Мого кого?

— Слугу, камердинера, чи хто він у вас. Весь готель бачить, як він за вами впадає ніби вірний пес. **(17)**Звичайно, що так роблять тільки вірні слуги. Я дуже добре знаюся на цьому.

⁵ Брундик – рідкісна тварина, яка мешкає на планеті Рівз, її хутро має зелений чи фіолетовий колір, полювання на неї заборонено і карається смертю.

— Отже, слуга. – Дуже тихо промовив Ліро.

Альфред впізнав цей тон. Ще трохи, і від цієї жінки не залишилося б нічого, якби Ліра міг спопеляти поглядом. Одного разу він благав василіска навчити його хоча б перетворювати людей на камінь. «Добре, що той не зголосився», – думав зараз про це Альфред.

— Інспекторе, ви маєте мене врятувати. Я вже порозумілася з вашим керівництвом, і вони дуже зраділи, що ви можете мені допомогти.

— Я не отримував ніяких вказівок, пані Графуні.

— Дер Графуні, юначе.

— Якщо дер Графуні, то я прошу вас називати і моє повне ім'я. Альфреде, будь ласка, видай пані мою візитку, і допоки вона не вивчить моє повне фамільне прізвище, її для мене немає.

Усе це Ліра говорив прямо у вічі навіженій жіночці, яка почала червоніти від гніву, але коли побачила клаптик золотого паперу з ім'ям Ліри, трохи зніяковіла, зобразила щось на кшталт реверансу, але не пішла. Навпаки, її очі заблищали і вона почала торохкотіти.

— Тим паче, пане, тільки ви і можете мені допомогти, хто як не ви маєте розумітися на сімейних реліквіях та коштовностях.

— Альфреде, ми часом з тобою не пропускаємо мою доповідь на конференції?

— Ні, Ліро, – робив вигляд Альфред, що не розуміє натяків.

Йому так кортіло побачити, що далі буде робити ця жінка. У його колекції характерів (була в нього і така)

подібні експонати траплялися не так вже й часто. Вихованість на генетичному рівні почали закладати ще при народженні, коли галактичні подорожі стали повсякденністю, а війни та сутички все ж таки виникали, тоді було вирішено вносити деякі зміни у поведінку. Звичайно, що були мешканці таких планет, де подібні зміни не були потрібні. А були й такі, що просто їм не піддавалися. Вочевидь, пані дер Графуні не мала змін у генетичному коді, або належала до радикальної когорти аристократів, які, дратівливість та зверхність вважали істинними ознаками шляхетного походження та категорично забороняли вносити зміни у структуру характеру.

— Інспекторе, – не здавалася пані, – допоможіть.

— Ти вже скінчив зі сніданком, Альфреде? – звернувся Ліра до свого друга, ніби поряд не було розлюченої жінки.

— Так, але ж будь чемним. Не роби вигляд, що ця кремезна пані вже зникла з твого поля зору.

— Альфреде, я дуже добре її бачу, навіть бачу те, що зараз вона лусне від пихи. Але розмову з нею закінчено.

— Може зробиш похибку на її вік, вже відверто глузував Альфред.

— Вочевидь пані ну дуже потрібна допомога, Альфреде, інакше вона вже лущювала тебе за цей коментар своїм раритетним ридикюлем.

— Пані дер Графуні, я вислухаю вас, але лише за кілька годин. У мене дійсно багато справ.

— Я не можу чекати години, у мене зникла важлива річ, без якої я не можу довго знаходитися на людях. – вже плазувала дер Графуні.

— Ми можемо поговорити про це у приватній бесіді у паркові біля готелю, – змилостився Ліра, у нього була алергія на приниження.

— Альфреде, ти з нами?

— А як же ж.

Парк поряд з готелем був дивовижним. Той хто його створював не шкодував фарб, мармуру та води. Аркади з фіолетових кущів, які раптом закінчувалися фонтаном чи (7) маленьким водоспадом, арки з дерев брунатного кольору та скульптури диковинних звірів. Усе це мало милувати око. Але Ліра відчував на собі важкий погляд дер Графуні.

— Стережись, Ліро! – раптом почув він крик Альфреда.

Ще трохи і було б запізно, дер Графуні була перевертнем, який зараз хотів поласувати Лірою, а потім Альфредом.

Із її пащі виривалися якісь звуки, Ліра встиг відстрибнути у бік, коли Альфред вже кинув дротика зі снодійним.

— Що це було, Альфреде?

— Вона перевертень, – ніби нічого не сталося пояснював Альфред, ховаючи дротики у сумку, яку завжди носив з собою.

— Навіщо вона напала?

— Вона тобі ранком усіляко натякала на свою проблему, Ліро. В неї хтось вкрав коштовний камінь, який

насправді просто не давав проявитися її справжньої сутності. А ти за сніданком зробив цей процес незворотнім.

— Звідки ти це знаєш?

— З твоїх, Ліро, підручників про справжніх та оманливих перевертнів.

— І що ж нам з нею тепер робити? – зніяковів Ліра. Перевертнів він ніколи він у житті ще не бачив.

— Нічого, на її прикрість, був би тут інший інспектор, він би і коштовність знайшов, і на обід до неї пішов. Цей різновид перевертнів ніколи не залишає свідків.

— Ходімо, Альфреде. Думаю, що нам вже час повертатися додому.

— Нарешті, бо ці цукрові ландшафти викликають у мене тугу за нормальним життям. До речі, прикрасу вона не втрачала. Просто їсти дуже хотіла.

Справа про вкрадений політичний рейтинг

Увечері, коли сутінки ледве нагадують про наближення ночі, Ліра та Альфред обговорювали, що варто зробити на вихідних. Вони випадали так не часто, що Ліра звик влаштовувати собі графік роботи таким чином, щоб відпочивати, не дивлячись на усі спроби керівництва зробити з нього трудоголіка.

Вихідний Альфред запропонував зробити завтра. У нього завжди були готові дуже правдиві, а головне чесні пояснення, чому Ліра має право на вільний від роботи день. Для цього Ліра був членом багатьох клубів та дуже важливих мистецьких, наукових, спортивних та інших товариств. Коли керівництво вимагало звіту, подібні контакти не тільки покращували реноме інспектора, а й свідчили про його постійну та невтомну працю над собою у налагодженні зв'язків із суспільством. Саме назавтра у Ліри був запланований візит до одного з клубів на маленькому астероїді, який кружляв навколо гігантської промислової планети, дихати на якій нормально не могли навіть місцеві, які народилися під тиском та газом в атмосфері. Їхня шкіра, хутро, ікла не витримували подібних знущань машин-

ного прогресу, тому частина населення почала колонізувати сусідні планети, а інші переселилися у пояс астероїдів, який знаходився неподалік. На одному з таких астероїдів містився Політичний клуб (звісно таємний), куди Ліра мав зайти на пару хвилин. Просто зробити річний внесок, інакше він не міг вважатися повноцінним його членом, отримувати їх газету та безкоштовний коктейль, а на свята – листівку з привітанням. Ліра з Альфредом вважали це непоганою інвестицією у власний відпочинок та завжди вчасно сплачували внески.

Цього разу Ліра навіть одягнув піджак з емблемою клубу, на якій був зображений астероїд та блискавка, як символ швидкості думки, що об'єднувала усіх членів клубу. Альфреду не дуже хотілося знову залізати у скафандр, і Ліра крізь портал та кілька циклів у зореальоті опинився на цьому астероїді під номером 3ц1. Так він був позначений на зоряній карті. Мешканці звали це місце між собою Триця.

На Ліру ніхто не чекав, він сам обирав маршрут до клубу. Пам'ятаючи, що цей клуб все ж таки був таємним на цьому астероїді.

Величезний хмарочос, у якому Ліра мав знайти цю таємну устанovu, знаходився у центрі єдиного міста, поміж таких металевих хмарочосів, схожих один на один. Все, що їх відрізняло, це колір даху, який дозволяв зрозуміти, де торгівельний центр, а де знаходиться банківська установа. Ліра мав піднятися на шостий поверх, пройти довгим коридором та три рази постукати у двері.

Але двері не відчинилися, що було досить дивним. Так, клуб був таємним, але стук у двері – це не данина шпигунству минулих століть, а звичайний вібраційно-генетичний ключ, який мав кожний член клубу.

Ліра постукав ще три рази. За дверима була повна тиша. Якби він не був інспектором, Ліра просто пішов **(9)**. І він дійсно пішов, вийшов з цього хмарочосу та перейшов у той, що вікнами виходив на сусідній. Піднявся знову на сорок восьмий поверх, спробував зайти у приміщення, та двері були замкнені.

— Чом би і ні, – сказав собі під ніс Ліра та тричі постукав у двері, які одразу відчинилися.

— Доброго дня, інспекторе, – почув він голос з глибини кімнати. Хтось сидів у кріслі, і тільки невеличкий світловий промінь лоскотав його фірмові черевики.

— Мені не знайомий ваш голос, – відповів Ліра.

— Ми не зустрічалися раніше, але я про вас багато чув.

— Що трапилося з клубом? – спитав Ліра.

— Нічого особливого, його закрили.

— Вчора я отримав від них запрошення.

— Його надіслав я. Новий голова клубу.

— А старого, як я розумію, ви особисто відправили у відставку?

— Ви непоганий детектив, Ліро. Так, він пішов у відставку.

— Чи не зарано ви звільнили одного з кращих агентів розвідки?

— Це трохи несподівано. Звідки вам відома ця інформація?

— Все ж таки, я непоганий детектив, ви ж самі сказали. Вам здається, що закриті клуби, це гарне прикриття вашої діяльності політичних маніпуляторів. Чи ви вважаєте, що неозброєним оком не видно, як цілий астероїд перетворений на штаб-квартиру таємних урядових та неурядових клубів? Ви зі своєю конспірацією так загралися, що на будинках з назвами «Школа» та «Універмаг» не особливо витрачалися на ілюзію: вони у вас прозорі, як і частина мешканців на вулицях, – посміхнувся Ліра.

— Нам здавалося, що ілюзія ідеальна, – буркнув хтось у кріслі.

— На жаль, вона ідеальна для неозброєного ока. Усіх інспекторів довгий час тренують розпізнавати різні види ілюзій, у тому числі й цифрові. Ваші фахівці не найкращі у світі, вибачте, але ваш військовий крейсер на орбіті аж ніяк не схожий на звичайний рейсовий зореліт.

Чоловік у кріслі здригнувся.

— Ліро, – досить злим голосом продовжив він, – тоді ж навіщо протягом кількох років ви розігравали ідеального члена клубу?

— Саме для того, аби впевнитися, що клуб лише прикриття. Я маю передбачити наслідки поширення подібних клубів. Він у вас не один. Їх кілька, у віддалених куточках всесвіту, під різними назвами. Тільки суть їх одна: маніпуляція державами, гуманоїдами та

іншими ресурсами, аби не працювати головою чи руками.

— Так навіщо працювати, якщо є **(18)**повно дурнів, які воліють бути над іншими, хоча б і таємно, та виконують заради цього різні маленькі бажання членів клубу, виказуючи тим свою пиху та тупість.

— Ви називаєте зміну клімату на три тижні на планеті Оранка послугою? Коли за кілька циклів був майже знищений урожай, та збанкрутілі корпорації на другий день вже були куплені іншою далекою планетою, а клімат раптом відновився, урожай врятували, але Оранка більше не мала власної економіки і бюджету?

— А вам що з того?

— Як би не ваша пиха та вседозволеність, як би не ваша впевненість у матеріальному світові, який радше зрадить, ніж прирече себе на знищення, я б взагалі нічого з вами не робив. Тип паче, що той, кого ви зняли з керівництва клубом, на вас вже давно нарікає іншим господарям. І сьогодні, за кілька хвилин, за вами мають прийти. Тут вже вам вирішувати: йти зі мною, чи залишатися і чекати своєї нової долі.

— Ви брешете!

— А навіщо це мені?

— Я вам нічого більше не скажу, і нікуди з вами не піду.

— Не мав жодних сумнівів. До побачення, пане голово клубу...

Ліра пішов, навіть не грюкнувши дверима. За кілька миттєвостей, він вже був на борту зорельота. Відле-тівши на безпечну відстань, Ліра став чекати. Він не

відповідав на дзвінки Альфреда. Йому хотілося бути правим, бо він не знав, що саме планують робити нові власники астероїда. Час тягнувся довго і Ліра вже приготувався до сну, увімкнув камеру, коли раптом астероїд почав дивно миготіти, ілюзія з військового крейсера також зникла. Але вже за кілька секунд, нова ілюзія, у вигляді казино, з'явилася на екрані Ліри. Вочевидь, гральна зона більше відповідає суті тих, хто маніпулює долями за гроші.

Справа про знущання над мистецтвом

«**А**льфред намагався зібратися з думками, щоб навести кілька аргументів змусити Ліру прочитати лекції в академії Інспекторів. Він вважав, що це надає престижу, та батьки Ліри будуть дуже задоволені, що син не вештається галактичними закутками, а у мундирі виступає перед курсантами.

Ліра гаряче заперечував будь-яку можливість стати лектором. Одного разу заради справи він навіть отримав кілька наукових ступенів. І це лише для того, щоб від нього відчепилося керівництво. Бо науковий ступінь дає право на один вихідний день. Було ще кілька привілеїв, типу безкоштовного проїзду у транспорті та відвідання музею. Ліро цим не користувався часто. Але, були й обов'язки. Один з них, це щорічна публічна лекція. Причому Ліра не міг сам обирати місце. Виключення було лише для Академії інспекторів. Але ні за яких умов Ліру туди не можливо було затягнути.

Альфред **(11)** ще раз проговорив про себе, що він хоче сказати Лірі, коли той вийшов з душі.

— Альфреде, ти не бачив мій мундир?

— Він у шафі, як і завжди.

— Добре, в Академії не люблять цивільного одягу.

— Ліро, я добре розумію, ти будеш читати лекцію там?

— Ну майже, Альфреде. – посміхнувся Ліро.

Ця посмішка мала насторожити Альфреда, а особливо те, з якою швидкістю Ліра збирався. Коли двері зачинилися, Альфред підійшов до шафи і побачив, що Ліра взяв лише верхню частину уніформи, штани залишалися на вішалці.

— Щось мені це не подобається! – сказав собі Альфред. А може я просто перебільшую? Він не такий вже й розбишака.

Тим часом Ліра і не збирався читати лекцію. Йому необхідно було справити враження на одну особу, а коли розмовляєш по відеозв'язку з міського парку, то вдягатися повною мірою не обов'язково. Він набрав номер на екрані, дочекався з'єднання та швиденько проговоривши код доступу дівчині з його роботи, отримав інформацію, яку Альфреду бачити було не бажано. Бо який то сюрприз, якщо про нього знаєш заздалегідь. Тепер швиденько показатися в Академії, щоб допитливий восьминіг нічого не запідозрив....»

— Знову пишеш фейлетон, Альфреде.

— Пишу. Мені потрібно його надіслати до кінця дня. На Франсині буде ранок, і може мене надрукують вже завтра.

— Невже ці нісенітниці хтось читає?

— Як би не читали, я б не писав, – трохи обурився Альфред. Йому не подобалися коментарі Ліри про його писемну творчість. Хоча Ліра знав, що у кількох виданнях писанина Альфреда досить популярна, навіть серіал хотіли зняти, проте не знайшли джерела його фінансування.

— Добре, не буду тебе відволікати. Працюй.

— Я вже майже закінчив, але не можу придумати кінцівку. Так куди ти йдеш?

— У справах, щось там з мистецтвом. Потім тобі скажу.

Ліра давно чекав, що Альфред буде питати про його нову справу, але не у його правилах було розповідати про неї одразу ж. Він не був вже таким забобонним, але після відвідання планети відьом, час від часу побоювався наврочити.

Вчора ввечері він отримав завдання від керівництва перевірити кілька мистецьких об'єктів, розташованих у різних частинах однією невеличкої зіркової системи. Вона була відкрита однією із перших, але завжди знаходилася осторонь торгівельних шляхів. У системі було кілька планет, лише одна з них була придатна до проживання. Інші три були величезними, вже застиглими вулканами, які породили на поверхню чудовий камінь, який користувався шаленою популярністю у скульпторів навіть негуманоїдів. Камінь мав властивість співпрацювати зі скульптором через маленькі розумні організми, з яких цей камінь й складався. Не кожному скульптору давалася праця з метаморфозієм. Кожна колонія цих організмів утворювали колективний розум і могли не погодитися бути фонтаном чи балюстрадою. Інші, менш вибагливі, були згодні на інтер'єрні вазы, але давні колонії можна було спокусити лише скульптурами, фасадами палацу чи якогось храму, яких у цій частині галактики було чимало.

Ліра мав прояснити, чому раптом основні запаси метаморфозія зникли, а ті, що залишилися були не дуже «говіркими», не реагували на подразники та взагалі ігнорували усі пропозиції роботи.

Для цієї маленької системи це була велика проблема. Усі замовлення були скасовані, а з десяток скульпторів та архітекторів розважали себе у місцевих барах та відверто нудьгували.

Ліра вирішив розпочати не з бару, де інформації було багато, але вона не завжди була об'єктивною, а з однієї з планет, де зникла найбільша колонія метаморфозія. Планета була не дуже комфортною для дихання, важкий скафандр не додавав зручності у пошуках істини. Одна єдина видобувна станція світилася аварійними вогнями. Бо ж не було **(14)** ніякого сенсу працювати. Ліра підійшов до двері станції, вона автоматично відчинилася. Тут можна було дихати вільніше, кисень (чи інша суміш) автоматично подавався туди, де з'являлася у цьому потреба. У неясковому світлі, за склом, Ліра розгледів місце, де начебто востаннє бачили вихід метаморфозія. Зараз на цьому місці виднілася лише чорна діра. Але Ліру не полишало відчуття, що за ним спостерігають.

Тоді він вирішив зробити вигляд, що йому не цікаво, що там робиться у тій дірі, та зосередитися на версіях зникнення колонії. Крадіжка – одразу відпадала. Важко не побачити вантажний зореліт. Навмисне шкодоробство пасувало якнайкраще. Але Ліра був не фахівцем у геології та хімії, щоб зрозуміти, яку транс-

мутацію елементів треба зробити, щоб зник метаморфозій. Ліра думав, а якийсь дивний рух від чорної дірки його насторожував час від часу. І він не витримав:

— Нумо, покажися! – крикнув він у мікрофон станції.

Це щось завмерло напроти. Ліра придивився.

— Так це ж метаморфозій... – сказав він сам собі. – Я не озброєний. Виходьте, не хвилюйтеся.

За вікном щось шурхотіло та мерехтіло, поступово оформлюючись у невеличкий бархан. Він рухався від чорної діри ближче до будинку, а потім до вікна, де було добре видно Ліру. За кілька хвилин невеличкий горбик метаморфозія зупинився навпроти Ліри.

— Ви посланець, – спитав Ліра у мікрофон?

Метаморфозій замерехтів різними кольорами.

— Отже, посланець. Тоді я чимось можу вам допомогти?

Метаморфозій замерехтів ще більше.

— Ваше зникнення, це не викрадення? Ви пішли самі, вас щось налякало? – запитав Ліра.

Метаморфозій раптом почорнів та по ньому пішли сірі цятки, які нагадували здиблене хутро земного кота⁶.

— Якийсь митець? – Бархан схилився у стверджувальній позі.

— Дивно, сам собі сказав Ліра. Взагалі хтось цікавився мозком метаморфозія? Одну хвилиночку, – сказав Ліра

⁶ В оригіналі мова іде про тривуса – мешканця планети Осіріс. Тривуси свого часу відвідували Землю та залишили невеличку колонію.

у мікрофон, – я маю дещо перевірити. Зачекайте, будь ласка.

Бархан трохи мерехтів зеленими вогнями очікування. Ліра тим часом швиденько підключившись до комп'ютера, шукав інформацію про метаморфозій, з часу його відкриття. І знайшов, що йому саме було потрібно.

— Будь-ласка, іще трішечки. Я швидко, – сказав Ліро у мікрофон, а сам вже робив запит на повноваження диппредставника у надзвичайних галактичних ситуаціях. Отримавши його від керівництва, він звернувся до метаморфозія.

— Шановні галактичні жителі, як уповноважений галактичного уряду, прошу вибачення за знущення над вашим народом та культурою, протягом останніх циклів. Ми обіцяємо захищати ваше право на свободу вибору та розвитку. А також просимо у вас дозволу на проведення наукових досліджень для подальшого встановлення каналу комунікації.

Бархан перетворився на довгу і дуже витончену колону, яка стала абсолютно білого кольору.

— Я можу розцінювати це як згоду на співпрацю?

Колона додала ще трохи золотавого мерехтіння.

— І ще одне делікатне питання: чи бажаєте ви повернення своїх родичів, які були примусово забрані та окультурені без вашого дозволу?

Бархан не змінював кольори, він думав.

— Тоді, я вважаю, що час до вас повертатися дослідникам. Особливо одному. – Посміхнувся до себе Ліра, гортаючи галакнигу під назвою «Розум метаморфозія:

гіпотези та докази», з обкладинки якої на нього дивився типовий дослідник, з усміхненим та дуже молодим обличчям у давньому скафандрі піонера, з маленьким зображенням кота. Думаю, що ви за ним скучили і зачекалися.

За кілька годин Ліра вже покидав планету та не бачив, як метаморфозій зустрічав своїх давніх друзів, які знали, що це не просто камінь, а житель планети, якій має не тільки колективний розум, а й особливе відчуття прекрасного, не дивлячись на важку та задушливу атмосферу. »

— Ось хто поцупив мій рукопис.

— Альфреде, не гарячкуй. Я нічого не цупив. Він лежав відкритий на підвіконні. Ти справді маєш бажання надрукувати ці нотатки?

— Чом би і ні, Ліро! Мені іноді буває сумно, і я відчуваю натхнення писати різні історії.

— Мені не подобається мій образ. Я якійсь шаблонний. Мало опису, емоцій.

— Ти надто прискіпливий. Це так званий мінімалізм. Дуже популярна течія.

— Хочеш сказати, що у тебе кілька варіантів цього? — Ліра тицьнув пальцем у рукопис.

— Так, є ще один сценарій та п'єса.

— Я тебе прошу, ніколи мені їх не показуй.

— Не хвилюйся, їх будуть друкувати у цій частині галактики. А ти, як я розумію, вже отримав нове призначення, і я пакую речі?

— Альфреде, розумієш...

— Ні, не починай. Ми залишаємося. Я так і знав.

— Альфреде(...)

— Не хочу про це говорити. Ліро.

Ліра тихенько зітхнув.

За кілька годин на рукописі з'явилася позначка:
«Далі буде...».⁷

⁷ На цьому місці текст оповіді обривається.

Примітки:

Планета Ліра — планета, яка знаходиться у сьомому підпросторі зліва від чорної діри, вкрита водою на дев'яносто два відсотки, має один континент. Жителі планети – цивілізації гуманоїдів та восьминогів.

Альфред — восьминіг з планети Ліра. Належить до другої за чисельністю народності планети Ліра. Має здатність до гіпнозу та читання думок, але майже не користується цим. Дихає вільно у воді та на суші. Привітний, не любить скафандри, колекціонує характери, мушлі та педагогічну літературу. У минулому – таємний агент та няня інспектора Ліри.

Інспектор Ліра — гуманоїд, народився на планеті Ліра. Має дуже довге родинне прізвище, яке знає та може вимовити лише Альфред. Інспектором став наперекір прадіду, який мав на нього великий вплив у дитинстві, але вбачав в онукові лише творчу особистість, що має проживати вдома. Фізично та розумово – розвинений. Має вроджений надстійкий імунітет та суперрегенеративні функції організму. Нечутливий до ментальних та фізичних отрут. Інші дані засекречені Інспекцією.

Інспекція (Галактична Інспекція) — урядова організація, яка відповідає за безпеку у Галактиці. Має надзвичайні функції та повноваження.

За умовами Новітньої конвенції космічних прав видавців, категорично забороняється аналізувати у будь-якому аспекті текст, поданий у цьому виданні.

Літературний або культурний його коментар зайвий. Намагання відшукати різноманітні алюзії, метафори або психологічне тло оповіді, розглядається як злісне втручання в особистісний простір автора та карається штрафом.

Літературне видання

Ольга Романова

Інспектор Ліра

Підписано до друку 22.03.2019
Формат 60x84/16. Гарнітура Times. Папір книжк.
Умовн. друк. арк. 3,02.
Друк цифров. Тираж 100 прим.

Це видання надруковано на папері
із деревини відповідної нормам
екологічного лісовикористання

Надруковано ФОП Гордієнко Є.І.

Свідectтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготовників і
розповсюджувачів видавничої продукції
Серія ДК № 4518 від 04.04.2013 р.

Україна, 18000, м. Черкаси
тел./факс: (0472) 56-56-12, (067) 444-28-94
e-mail: book.druk@gmail.com

